

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1561. usque ad annum 1562

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1771

VD18 90118596

§. 60. Franciæ Regis mandata suis ad Synodum Oratoribus data.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66624](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66624)

data, quæ hæud parum a Gallicis dis- Sæcul. XV.
 crepabant. Hac cautela utebantur A. C. 1562.
 Galli, ne Synodi Patres magis irrita-
 rentur, cum jam aliunde ob tumultus
 in hoc regno non ita pridem suscitatos
 de Gallorum orthodoxia sinistram con-
 cepissent suspicionem: præterea cauta
 hæc agendi ratione jam prævie, nullo-
 que negotio perspici poterat, quomodo
 Synodus Cæsareorum Oratorum propo-
 sitiones exciperet.

§. LX.

Franciae Regis mandata suis ad Synodum Oratoribus data.

Horum mandatorum summa erat hæc: Mem. p. 168.
 Jam in pacis foedere, quod Mense
 Aprili Anno Salutis nostræ millesimo
 quingentesimo quinquagesimo nono in-
 ter Henricum II. nuper defunctum, &
 Philippum Hispaniæ Regem in Came-
 racensi arce initum est, sancitum fue-
 rat, quod pro Christianæ Reipublicæ
 bono, ac Ecclesiæ pace ambo Princi-
 pes junctis viribus Universalis Concilii
 celebrationem pro Reformanda Eccle-
 sia adeo necessariam procurare, atque
 ad illud suarum ditionum Prælatos eo
 decernere vellent: quinimo Franciscus
 II. Rex ante obitum suum post Præde-
 cessoris sui mortem ejusmodi Concilii
 convocationem sollicitabat, sed morte
 præ-

Sæc. XVI.
A.C. 1562.

præventus tam pium opus profequi haud potuit, quamvis summum Pontificem efflictim rogasset, ut rursus hoc Concilium in loco libero convocare vellet, necnon publicæ securitatis literas omnibus tam Catholicis, quam Protestantibus ad illud accessuris concederet, ut quæstionibus ponderatis, ac discussis tandem præsentibus malis remedium opponi, atque universa Christianorum Respublica in unius fidei concordia demuo uniri valeret. His insuper Rex subjunxit: „mihi a meis fuit suggestum, „quod tunc, si duntaxat Synodi suspensio tolleretur, ac proin hoc Concilium „duntaxat continuari diceretur, nequaquam malo remedium afferretur, sed „potius magis exasperarentur animi, eo „potissimum nomine, quod Principes, „ac Protestantium Ordines, si hæc clausulæ adhiberentur, nunquam suos „Oratores ad Synodum missuri essent, „illorumque absentia omnis concordie, „ad reconciliationis spes præcideretur: „cum autem hæc flocci haberi, ex indicti Concilii diplomate, in quo Synodum *sublata quæcunque suspensione convocatam* fuisse dicitur, aperte constet, hæcque verba obscura, atque æquivoca videantur, ac significare velint, quod Papa eandem rem simul facere, & dissolvere intendat: hinc tam pii operis

„ris executionem promovendi desiderio
 „flagrans hoc diploma mei secretioris
 „Senatus deliberationi committere vo-
 „lui, a quo hæc Bulla aliter conci-
 „pienda, proin correctioni obnoxia cen-
 „sebatur: nihilominus, ut universo
 „Christiano orbi notum fieret, quod
 „tanquam Princeps Christianissimus,
 „ac primogenitus Ecclesiæ Filius nihil
 „eorum, ex quibus pro levandis præ-
 „sentibus malis quidam prosper even-
 „tus sperari posset, prætermittere ve-
 „lim, aliunde vero de fidei a sua Sancti-
 „tate sæpius factæ integritate persua-
 „sus haud dubitem, quin Patres in
 „præfato Concilio ea omnino sint de-
 „creturi, quæ tam novam convocatio-
 „nem, quam loci translationem con-
 „cernunt, ideo hujus diplomatis cor-
 „rectioni haud amplius insistere volui,
 „contentus, quod Sanctitatem suam
 „per Rambullietum, & Insulanum Ora-
 „tores meos desuper monuerim, quin
 „tamen propterea deterreri potuerim,
 „quominus mei Regni Episcopis, ut
 „Tridentum versus itineri sese accinge-
 „rent, præciperem, ac Lansacum, Fer-
 „rierum, & Bibracum tanquam Lega-
 „tos meos, qui meo nomine Synodo
 „interessent, præmitterem, spe fretus,
 „quod Concilii Patres, remotis omni-
 „bus privatis affectibus, nil nisi Divini

Sæcul. XVI.
A.C. 1562.

„honoris augmentum, Ecclesiæ suæ
 „restorationem, necnon sanæ Doctrinæ
 „ad primum suum splendorem, atque
 „integritatem revocandæ necessitatem
 „cordi habere velint: ut vero ex præ-
 „fata Synodo fructus adeo necessarius,
 „atque a probis Christianis tantopere
 „exoptatus colligi possit, præcipue duo-
 „bus articulis insistendum censeo, de
 „quibus jam supra mentio fuit facta,
 „ac sine quibus nulla utilitas sperari
 „valet. I. ergo mei Oratores præprimis
 „postulabunt, ut condito decreto de-
 „claretur, quod hæc Synodus recens
 „sit convocata, nequaquam autem prio-
 „ris Tridenti celebratæ continuatio fo-
 „ret, & hoc quidem ob æquissimas, ma-
 „ximique momenti causas, de quibus
 „jam sæpius Sanctitati vestræ mentio
 „facta fuit, ac præfati mei Oratores
 „plenam habent notitiam: si vero Pa-
 „tres rem jam esse decisam responde-
 „rent, aut rursus de ea deliberari con-
 „sentirent, iidem Oratores mei, si forte
 „Synodi continuatio, non autem nova
 „illius indictio per suffragia approbare-
 „tur, meo nomine exponent, eos di-
 „sertis verbis a me esse iustos declarare,
 „quod continuationis via nequaquam
 „Francici Regni tumultus sopiri possint,
 „proin ipsi ejusmodi decisionem acce-
 „ptare non valeant, quibus dictis a Con-
 „venta

„ventu potius secedant, donec alia de-
 „super mandata accepturi essent.

Sæcul. XVI.
 A. C. 1562.

II. „Circa illum articulum de loci
 „translatione Patribus exponent, quod
 „rationes, ob quas Tridentina Urbs non
 „modo Germanis, sed etiam pluribus
 „aliis suspecta est, omnibus satis clare
 „pateant: ideo ipsi Synodum Constan-
 „tiam, Wormatiam, Spiram, aut ad
 „aliud quemdam locum liberum, tu-
 „tum, omnibusque acceptum transferri
 „postulent: porro utroque hoc articulo
 „aut acceptato, aut rejecto præfati Ora-
 „tores, priusquam ad Reformationis
 „articulos descendunt, circa publicæ
 „securitatis literas a Concilio decerni,
 „ac statui petant, ut singuli, cujuscun-
 „que conditionis sint, aut quamcun-
 „que sectam profiteantur, libere, ac
 „tuto Concilium accedere, ibidem com-
 „morari, permanere, atque inde re-
 „verti possint, necnon, quicquid ipsis
 „bene visum fuerit, ibidem disputare,
 „propugnare, ac defendere, & non
 „modo circa doctrinam, sed etiam circa
 „morum emendationem proponere va-
 „leant, quin propterea capi, ac in cor-
 „pore, vel bonis suis molestari queant,
 „etiamsi præfatæ Synodi decisionibus a-
 „quiescere renuant: porro hanc in rem
 „tam a Pontifice, & Cæsare, quam a
 „Concilio adeo legitima, & ampla se-
 „G g 2 curi-

Sæcul. XVI.
A. C. 1562.

„curitatis diplomata expediantur, ut
„nullus æquam, ac honestam præten-
„dere valeat excusationem, ob quam
„huic Concilio interesse præpediretur.

III. Oratores petent, ut Episcopi
„juxta eorum conscientias cum plena,
„ac perfecta libertate sua suffragia ferre
„queant, ac decretorum, quæ ibidem
„condentur, decisio nequaquam suæ
„Sanctitatis, ac Legatorum arbitrio re-
„servetur.

IV. Decreta, ac Synodi definitio-
„nes ad Pontificis beneplacitum non
„remittantur, quinimo declaretur, quod
„Papa illa immutare, imminuere, aut
„quocunque pacto in illis dispensare
„haud valeat, necnon Sanctitas sua
„juxta priscorum Conciliorum, ac
„præcipue Constantiensis, & Basileen-
„sis decreta sese illis subjicere, ac plene
„obedire teneatur., (*)

V. „Concessis hisce articulis, quos
„etiam utpote rationi, ac æquitati ap-
„prime consonos approbari confido, Ora-
„tores

(*) Cum hæc mandata in nullis Concilio-
rum actis legitimis, imo nequidem in Nico-
lai Pſalmæi actis reperiantur, ac Hæreticorum
opinionibus plurimum consona sint,
non a Regis Christianissimi ore profluxisse, sed
a quodam Calvinista nequiter intrusa fuisse,
fat vero simile est.

stores mei exponent, quod præcipue
 Religionis dissidia ortum, duxerint ex
 corruptelis, quæ per morum, ac di-
 sciplinæ corruptionem in ministerium
 Ecclesiasticum irreperunt, huncque
 suæ defectionis prætextum plures, qui
 sese ab Ecclesiæ Romanæ obedientia
 segregarunt, atque etiamnum sejun-
 gunt, sæpius allegent, unde sat ma-
 nifeste colligitur, nihil magis requiri,
 quam ut a disciplinæ, & morum emen-
 datione tam in capite, quam in mem-
 bris initium sumatur (*) prout id fieri

G g 3 in

(*) Hunc prætextum ab Hæreticis fuisse
 allegatum, nemo est, qui inficias ibit, si vero
 hujus defectionis historia ab alto repetatur,
 cæcus sit, qui non videat, quod tum præ-
 cipue Laicorum Principum, Procerum, &
 populi mores depravati, vitæ licentia, Reli-
 gionis contemptus, bona Ecclesiastica eripiendi
 aviditas, atque Ecclesiæ auctoritatem depri-
 mendi rabies Laicis adeo communis prima
 horum tumultuum origo exstiterit, proin præ-
 primis a corruptelis, quæ per Laicorum ma-
 litiam in Ecclesiam irreperunt, auferendis
 emendatio Orbis in suo capite, & membris om-
 nino necessaria fuerit: Attamen hæreticis, ac
 Pseudo-politicis omni ævo familiare fuit, ut
 sub falso Ecclesiasticos reformandi obtentu Re-
 ligionem oppugnent, ac Principibus adulandi
 studio

Sæcul. XVI.
 A.C. 1562.

Sæcul. XVI.
A.C. 1562.

„in Concilio Constantiensi fuerat pro-
 „missum, quamvis effectui non fuisset
 „datum; in Basileensi quidem Concilio
 „huic operi manus fuerat apposita, cum
 „tamen deinceps eodem fervore non
 „fuisse continuatum, tam sanctum, ac
 „necessarium opus sine executione per-
 „mansit. Hanc in rem exponere pote-
 „runt Oratores ea, quæ in Constantiensi
 „Concilio acciderunt, ubi Martinus V.
 „Reformationis negotium ad Romanam
 „Synodum remisit, eamque solemniter
 „promisit, quin illam ipse, aut ejus Suc-
 „cessores executioni dederint, ex quo
 „admodum sinistra de iis, qui huic rei
 „prospiciendi auctoritate pollent, opi-
 „nionem concipiendi ansa præbetur,
 „atque exinde omnes tumultus, qui
 „hodie dum fervent, atque ex opinio-
 „num diversitatibus nascuntur, aperte
 „foventur, atque augentur. (***) ut
 „autem hæc Reformatio obtineatur,
 ne-

studio bona Ecclesiasticis diripiant, atque ex
 eorum spoliis sibimetipsis divitias corradant,
 ac demum sibi solis supremum non modo in
 Ecclesiasticos, sed tandem in ipsos etiam Prin-
 cipes dominatum, ac imperium vendicent.

(**) Quis credat, a Rege Christia-
 nissimo suos Oratores tam putido hæretico-
 rum mendacio fuisse instructos, perinde ac si
 Mar-

„necessarium erit, ut ad prima Ecclesiæ
 „exordia redeatur, hocque pacto Sta- Sæcul. XVI.
A.C. 1562.
 „tus Ecclesiasticus ad eandem ferme
 „primæ ætatis puritatem revocetur.

VI. „Circa Episcopos, aliosque in-
 „feriores Ecclesiæ Ministros, quibus
 „animarum cura, salusque committi-
 „tur, summus Pontifex ad Christianæ
 „Reipublicæ bonum nullo pacto sese Epi-
 G g 4 scopo-

Martinus V. reformationis negotium negle-
 xisset: nonne illius Oratores, si hæc Patribus
 exposuissent, illico falsitatis cum summo de-
 decore argui potuissent: nonne Patres eis ante
 oculos confestim posuissent, quod hic Ponti-
 fex ad Curia reformationem protinus inten-
 derit, ac Monasteria, Sacerdotia, atque Eccle-
 sias jurisdictioni Episcoporum subductas prio-
 rem redegerit ad formam, simoniam coercue-
 rit, & Romæ anno 1424. a Cardinalibus Cu-
 ria reformationem exorsus leges plusquam
 viginti, quas Cantelorius in vita Martini V.
 recenset, pro iisdem condiderit, ut ceteros
 suo exemplo ad morum reformationem exci-
 taret. Vide Palatium, Platinam, aliosque in
 vita Martini V. certum igitur esse videtur
 hæc mandata Rege adhuc puero nonnisi per
 Calvinistam quemdam fuisse consarcinata, præ-
 cipue cum illo tempore præter eos, qui Gui-
 siis egregiis fidei Orthodoxæ defensoribus
 adhæserent, ferme ceteri omnes, qui rerum
 summæ præerant, hac lue infecti fuerint.

Sæcul XVI.
A.C. 1562.

„scoporum, Abbatum, aliorumque Præ-
„latorum, ac Parochorum electionibus,
„collationibus, aut illorum administra-
„tioni ingerat, nisi in casu negligenti-
„tiae, juxta Sanctorum Conciliorum
„decreta, atque antiqua Ecclesiae Gal-
„licanae jura, & libertates. (*)

VII. „Imposterum Pontifex quacun-
„que ex causa contra Conciliorum de-
„creta nullas concedat dispensationes,
nec

(*) Prorsus egregie ad sententiam hæreticorum illius ævi hæc dicta sunt: ergone oves Pastorem dirigant? itane Christianæ Reipublicæ bono consultum est? si non Pontifex, sed quicumque etiam Laici promiscue sese rebus Ecclesiasticis, Præsulum electionibus, & beneficiorum collationibus ingerunt: nonne Ecclesiae magis consultum foret, si ab occultis ejusmodi Politicorum artibus & Christianæ Ecclesiae hostibus immunis esset, qui plus Ecclesiae nocent, quam hæretici aperti illius inimici, qui sine ambagibus pronuntiant: *Nulla est Pontificis auctoritas, sed omnis in Sacra jurisdictione pones Magistratum, vel populum versatur*: nam horum error facile ex S. Literis, atque unanimi Ecclesiae, & Conciliorum doctrina confutari valet, isti autem in erroris sui patrocinium, falso licet, ipsa Conciliorum decreta allegare audent, ut suæ nequitiae, ac erroneis opinionibus etiam apud Catholicos auctoritatem concilient.

„nec etiam præventionis jure ullam
 „Parochiam, nec alia beneficia con-
 „ferat, sed plenam illorum dispositio-
 „nem ordinariis Collatoribus relinquat,
 „nisi hi in illis conferendis essent negli-
 „gentes, juxta eadem decreta.,

Sæcul. XVI.
 A.C. 1562.

VIII. „Omnes concessionis literæ
 „in ejusmodi eventibus, vel alia di-
 „plomata ab auctoritate Pontificis de-
 „pendentia gratis expediantur juxta
 „eorundem Conciliorum præscripta,
 „hacque ratione Annatæ, omnesque
 „ceteræ exactiones, ac subsidia ab-
 „oleantur. (*)

IX. „Omnes Archiepiscopi, & Epi-
 „scopi in suis beneficiis, non admittant
 „quacunque dispensatione resideant,
 „quapropter ejusmodi beneficia ab iis
 „possideri nequeunt, cum alibi residere
 „teneantur.

X. „Imposterum Pontifex nullum
 „mittat Legatum, qui beneficia con-
 „ferendi potestate sit munitus.

XI. „Deinceps illi, qui ad Archie-
 „piscopatus, & Episcopatus promove-
 „bun-

(*) Populus ad sustentationem profani sui
 Principis, necnon ad sublevanda status sui
 onera suis etiam bonis concurrere tenetur:
 solus autem populus Catholicus ad supremi
 sui Pastoris sustentationem, ac regendæ Ec-
 clesiæ expensas concurrere prohibetur.

Sæcul. XVI.
A.C. 1562.

„buntur, ætatem, scientiam, atque
„approbationem a Conciliis requisitam
„habeant, atque juxta Ordinem ab Ec-
„clesiæ Canonibus stabilitum admittan-
„tur, & inaugurentur.

XII. „Cum ad obtinendam legis
„gratiam in variis negotiis Romam re-
„curratur, sæpiusque petatur, ut ad
„contrahenda matrimonia in secundo,
„tertio, & quarto affinitatis, & con-
„sanguinitatis gradibus dispensatio
„fiat, vel eadem inire permittatur ex-
„tra tempus ab Ecclesia permissum, nec-
„non pluribus aliis in rebus, relaxa-
„tio postuletur, hinc pro conscientia-
„rum tranquillitate, ac singulorum le-
„vamine requiritur, ut Synodus huic
„malo prospiciat, quin impostero pro
„ejusmodi dispensationibus Romam re-
„currere necesse sit, cum ibidem om-
„nia impetrentur, dummodo afferan-
„tur pecuniæ. (*)

XIII. „Nullus extraneus deinceps
„in hoc Regno beneficium obtineat,
nisi

(*) Hujus Calumniæ, ac mendacii falsitas manifesta est omnibus duntaxat Historiam Ecclesiasticam percurrentibus; quoties enim Principes imo, & Reges promissis etiam immensis pecuniarum summis, ejusmodi tamen dispensationes a Sede Apostolica obtinere non poterant.

„nisi prius patrio idiomate instructus
 „populum suum imbuere, & edocere
 „valeat, ac in præfato beneficio reipsa
 „resideat: omnes autem collationes,
 „quæ contra hanc sanctionem fient, sint
 „nullæ, quin summus Pontifex quacun-
 „que ex causa dispensare valeat.,,

Sæcul. XVI.
 A.C. 1562.

XIV. „Deinceps nullam pensionem
 „in beneficiis, quæ resignabuntur, quis-
 „quam sibi reservare poterit, nec illam
 „constituere in illis beneficiis, in quæ
 „quoddam jus habere contendit.,,

XV. „Omnia mandata, reservatio-
 „nes, regressus, atque exemptiones
 „in posterum tollantur, atque abrogen-
 „tur, tam in ditionibus Regi subjectis,
 „quam in aliis.,,

XVI. „Ex Britannia, Provincia,
 „aliisque hujus Regni locis in posterum
 „in beneficialibus, vel aliis causis Ro-
 „mam pro jure dicendo non recurratur.

XVII. „Nullus ad sacros Ordines,
 „vel Ecclesiæ Ministeria nisi vel ab Epi-
 „scopo, vel saltem eo permittente ad-
 „mittatur, nec contra hoc statutum
 „Papa quoddam diploma, aut dispen-
 „sationem concedere poterit.,,

XVIII. „Sextus Concilii Calcedo-
 „nensis Canon in Sacerdotum ordina-
 „tionibus exacte ab Episcopis observe-
 „tur, ut obvietur malis, quæ ex immode-
 „rato nascuntur illorum numero, qui
 vel

Sæc. XVI. „vel non legitime approbati, vel non-
A.C. 1562. „dum certo ministerio destinati Sacer-
 „dotio initiantur, atque ad Ecclesiæ
 „munia recipiuntur.,,

Hæc erant præcipua Reformationis capita, quæ Oratores effectui dari a Synodo peterent, quibus insuper subjungere jubebantur querelas, & onera contra ausus, quibus privilegia, immunitates, atque Ecclesiæ Gallicanæ libertates labefactantur, (*) atque in literis per Regis Aulicos conscriptis continebantur, necnon unacum præsentis mandato præfatis Oratoribus dabantur: insuper impedire tenebantur præfati Legati, ne in Regionum jurium, privilegiorum, ac Ecclesiæ Gallicanæ libertatum præjudicium, sive circa Archiepiscopatus, Episcopatus, atque Abbantias, sive circa alias causas quicquam in Concilio statuatur: si vero ejusmodi privi-

(*) Si integra Natio contra jus commune immunitates, ac privilegia habet concessa a summo Pontifice, inde nulla corruptela in Ecclesia nascitur, nec Pontifex privilegium a se concessum, etsi id utilitas Ecclesiæ deponit, revocare potest: si vero idem Papa unico Ecclesiæ Ordini ob ingentia merita exemptionem, immunitatem, vel privilegium concedit, exinde tota Ecclesiæ disciplina dicitur eversa, ac Pontifex ea revocare tenetur.

privilegia labefactari animadvertent, reclamationem, moxque ea de re Regem certiorē faciant. (*)

Sæc. XVI.
A. C. 1562.

„Quoniam vero, prosequēbatur Rex, Cæsar meo Oratori, qui in ejus aula versatur, declaravit, quod ipse vehementer exoptet, ut mei Oratores ad Synodum venientes cum ipsius Legatis conferant, junctaque opera probæ morum, ac disciplinæ emendationi tandem obtinendæ, ex qua præcipuum Synodi fructum colligi speratur, diligenter infudent, cumque aliunde Cæsar petat, ut nostri Episcopi rebus, quæ duntaxat juris sunt positivi, salvaque Religione cum majoris boni spe relaxari possunt, pertinaciter non insistant, hinc piam Cæsaris voluntatem summe commendans præcipio, ut mei Oratores, quamprimum advenerint, quotiescunque expedire videbitur, cum Cæsareæ Majestatis Legatis conferant, ut cuncta, quæcunque ad Reformationem conducere videbuntur, proponere, ac communi opera urgere valeant, remque eo deducant, quatenus mei Præsules cum Cæsareis Episcopis conspirent, ac nil, nisi Divinæ gloriæ incrementum respiciant, simul-

(*) Supple, consentiant tamen, si quid contra Pontificis jura decerni animadverterint.

Sæcul. XVI. „simulque præfatæ Reformationi ex
A.C. 1562. „animo adlaborent, quin nimia perti-
 „nacia suis inhæreant opinionibus, quan-
 „do adversa sententia ad Ecclesiæ pa-
 „cem, atque ad illos, qui ab Ecclesia
 „segregati sunt, rursus eidem uniendos
 „magis conducit: cum autem maxime
 „expediat, ne Synodi Patres præci-
 „piti consilio Protestantium opiniones
 „condemnent, (*) atque exinde po-
 „tius a reditu absterreantur, quam
 „alliciantur: hinc Oratores mei vehe-
 „menter urgeant, ut decernatur, quod
 „omnes censuræ, & condemnationes
 „ad Synodi exitum rejiciantur, eo fine,
 „ut omnibus mature examinatis, discus-
 „sis, atque agitatis, auditis etiam sin-
 „gulis, qui comparere voluerint, levi-
 „tatis nota Episcopis injuri non valeat:
 „si vero in eodem Concilio de quodam
 foedere

(*) Horum mandatorum Author plura
 studiose insperfit, ut argumentum posteris
 suppeditet, quod Reges, & Principes summo
 Pontifici, imo ipsis etiam Conciliis leges
 præscribere, familiare habuerint, atque ex
 ejusmodi exemplis tandem inferatur, quod
 Principes profani sint non modo supra Papam,
 sed etiam supra Concilium, & Ecclesiam.
 Ecce! quam nocivum sit Religioni, ex cor-
 ruptis fontibus Ecclesiasticam concinnare hi-
 storiam.

„fœdere ineundo mentio occurrat, aut Sæcul. XVI.
 „vi, armisque contra Principes, qui A.C. 1562
 „fese Synodi decretis subjicere, aut
 „ea executioni dare remuerint, proce-
 „dendum decerneretur, tunc Oratores
 „mei sese opponant, ac demonstrent,
 „quod Principum, populorum, ac No-
 „tionum, quæ sese ab Ecclesiæ Romanæ
 „obsequio subtraxerunt, numerus adeo
 „ingens sit, ut ex ejusmodi fœdere nul-
 „latenus Christianæ Reipublicæ tran-
 „quillitas sperari, sed potius illius exi-
 „tium timeri possit, solaque ejusmodi
 „societatis propositio sufficiens foret,
 „ut ignis nonnisi postea ægerrime ex-
 „tinguendus accenderetur: igitur pro-
 „pter hæc rationes, ne tumultus, qui
 „in Ecclesia fat magni, ac universo
 „Christiano orbi plurimum nocivi sunt,
 „vel minime augeantur, proponant Ora-
 „tores, quod ipsis utilissimum, tutissi-
 „mum, ac Christianorum Principum
 „dignitati longe convenientissimum vi-
 „deatur, si hæreticos per media nobis
 „a Christo in Evangelio proposita, at-
 „que ab Apostolis non sine fructu usur-
 „pata ad Ecclesiæ finem revocare ten-
 „taverint, (*) præcipue cum etiam Epi-
 scopi

(*) Quænam autem sint hæc media, hic
 dicitur: id autem certum cunctis constat,
 quod

Sæcul. XVI.
A.C. 1562.

„scopi Catholici Apostolorum Successo-
res teneantur illos imitari. Denique
„exponant, quod ego ejusmodi fœderi,
„cum illud summe perniciosum fore
„prævideam, nunquam assensus sim:
„si vero hæreses in Galliis tolerari, ora-
„toribus objectetur, ac Synodi Patres
„ab eis sciscitentur, an ego ad servanda
„Concilia decreta meos subditos vi com-
„pelli statuere: ad hæc respondeant,
„quod ego non sine animi mei dolore
„sub primis regiminis mei auspiciis di-
„versitatem opinionum, quæ in Religio-
„nis negotio dominantur, meorum sub-
„ditorum potissimis, eorumque animis
„tam firmiter impressam repererim, ut
„in imbecilli ætate mea hæreticos vi
„compescere non possim, nisi me coro-
„nam meam amittendi periculo, re-
„gnumque maximo discrimini expo-
nam:

quod hæretici, omnesque illi, qui sensim
suas Sectas propagare nituntur, ejusmodi
doctrinam plenis buccis deprædicent, ut suo-
rum scelerum impunitate freti, elusa lenitatis,
anathematis &c. via illam latius diffundere
valeant, atque ii ita invalescant, ut Regno-
rum quies ab eis turbata nequidem armorum
potentia amplius revocari possit, ejus rei
luculentum subministrat argumentum rebellio
Calvinistarum in Galliis suscitata.

nam: (*) de cetero autem præcipere de-
 crevi, ut mei Regni Præfules per
 assiduam divini Verbi prædicationem,
 pia exempla, & Reformationem a Sy-
 nodo præscribendam, cum hæc sint
 vera, & potentissima subditos meos
 aberrantes reducendi media, Regnum
 ab omni sectarum, atque opinionum
 diversitate expurgare, atque ad idem
 ovile reducere satagant: (***) porro huic
 rei omnes meas vires impendere sta-
 tui:

Sæcul. XVI.
 A.C. 1562.

(*) Hæc a Rege Christianissimo in man-
 datis fuisse data, quis credat? unde obser-
 ves velim, longe certius esse, quod hæc
 mandata ab hæretico Authore fuerint conficta;
 ea enim Rex, cum adhuc puer fuerit, con-
 ficiendo impar erat, Regina autem illa con-
 cinnasse a nullo Scriptore refertur: Rex quo-
 que Navarrus, ac Guisii tanto Religionis
 studio tum flagrabant, ut ejusmodi mandata
 Legatis dare erubuissent: necesse igitur est,
 ea a quodam fidei Catholicæ hoste aut intrusa,
 aut mere conficta fuisse. Forte ad hanc anim-
 adversionem meam rursus Berolinensis censor
 addet: die Ursach, welche Herr Pater hinzuset-
 zet, ist in der Politic sehr gültig.

(**) Ad hæc autem potentissima remedia
 hæretici rident, præcipue quando Præfulum po-
 testas non firmatur Principum potestate, at-
 que armorum vi.

Hist. Eccles. Tom. XLIV. Hh

Sæcul. XVI.
A.C. 1562.

„tui: eapropter Oratores Patribus
 „aliisque, qui potissimum conferre
 „possunt, supplicent, quatenus suam
 „& ipsi operam ad hoc conferant, at-
 „que omnia privata commoda, ac hu-
 „mana abjiciant consilia, sincere ea sta-
 „tuentes, quæ Dei cultum, Ecclesiæ
 „pacem, totiusque Christianæ Reipub-
 „licæ in una Sancta, & Catholica Re-
 „ligione unionem, ac concordiam con-
 „cernunt: ceterum cum Regis Catho-
 „lici Oratores in variis occasionibus
 „meos Legatos præcedere niterentur,
 „hinc volo, ac peto, ut mei Oratores
 „proximi a Cæsareæ Majestatis Legatis
 „confideant, nulloque pacto in præfata
 „Synodo, aut in quocunque alio loco,
 „aut conventu, ubi de occupando ho-
 „noris loco disceptabitur, aliam sedem,
 „locum, aut ordinem occupent, nisi qui
 „primus est post Cæsaris Oratores: si au-
 „tem forte hæc prærogativa Gallis in du-
 „bium vocaretur, mei Legati palam de-
 „clarent, se nunquam cessuros, nec un-
 „quam, nisi illis idem locus, ordo, ac
 „sedes concedatur, Synodo interfuturos,
 „sed mox inde discessuros, ut me adi-
 „rent, qui illis ammodo præcipio, ut
 „hanc agendi rationem teneant, facta-
 „que prius protestatione declarent, quod
 „nec ego, nec meum Regnum ulla hu-
 „jus Synodi decreta rata habere velit,
 „qui-

quinimo etiam meo nomine Franciæ ^{Sæcul. XVI.}
 Episcopis præcipio, ut pariter a præ- ^{A. C. 1562.}
 fato Concilio discedant, atque in Gallias
 revertantur. (*)

Hæc demum fuere mandata, quæ
 Franciæ Oratoribus data abs dubio haud
 æquo animo a Synodi Patribus accipi
 potuerunt, hinc in quodam libello, In-
 sulanus apud Pontificem Franciæ Lega-
 tus, ad Abbatem San- Gildasii, qui tum
 in Gallias contenderat, perscripsit, quod
 Pontifex ad eum dixerit, sibi videri,
 quod Lansacus in sui mandati execu-
 tione potius Hugonottarum Oratorem
 agere voluerit, cum prorsus insana, no-
 vaque circa Religionis capita petierit,
 atque inter alia voluerit, ut Angliæ
 Regina, Helvetiorum Protestantium
 Oratores, Saxoniae, ac Wirtembergæ
 Duces expectarentur, necnon a Synodi
 Patribus invitarentur. Ceterum ea,
 H h 2 quæ

(*) Ægre tibi persuadebis, Christiane Le-
 ctor, hæc dictata fuisse a Rege Christianissi-
 mo; quis enim credat, quod Princeps, qui
 pro Ecclesiæ unione tantum studium exerere
 videbatur, nunc ob solam sedis prærogati-
 vam nova dissidia suscitare, atque Concilio
 reconciliandæ pacis gratia convocato non
 sine Christianorum offensione maximum no-
 cumentum inferre voluerit: ex his igitur ma-
 lignus hujus mandati animus patescit.

Sæcul. XVI
A.C. 1562.

quæ hac in re postea in Concilio fuerunt gesta, in Historiæ progressu perspicimus, ubi de adventu Franciæ Legatorum, qui die vigesima sexta Martii excepti fuerant, sermo occurret.

§. LXI.

Duodecim articulorum examen in Synodo inchoatum.

*Pallav. l. 16
c. 4. n. 1. &
seq. Sarpus
l. 6. p. 468.
Spond. an-
nal. ad hunc.
ann. n. 20.*

Interea Legati, usquedum Sessio ad diem decimum quartum ejusdem Mensis indicta celebraretur, Tridenti assiduo labore suas Congregationes habere pergebant, atque in illis, quæ a septima usque ad decimam octavam Aprilis diem cogebantur, præcipue agebatur de duodecim illis articulis, quos Legati in conventu die undecima Martii habito proposuerant: cum autem horum primus, qui Episcoporum residentiam concernebat, longum temporis spatium sibi vendicaret, ea res pluribus contentionibus erat obnoxia; etiamsi enim hæc quæstio jamjam in Synodo sub Paulo III. fuisset agitata, nihilominus Patrum sententiæ in hoc discrepabant, an decidendum esset, quod residendi necessitas ex divinorum jure descendat; nam nonnulli censebant, quod tunc, si residendi obliga-
tio